

Кобиляцька Ганна Сергіївна,

викладач кафедри германської філології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, аспірантка Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені Івана Карпенка-Карого спеціальності «Перформативні мистецтва» (доктор філософії), м. Київ, Україна.

0967759432, 0997706217

g.kobyliatska@kubg.edu.ua

ІННОВАЦІЇ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасна педагогічна діяльність представляє собою поєднання процесів соціалізації та індивідуалізації особистості на основі взаємодії та розвитку освітніх, наукових, суспільних та педагогічних елементів, за активної участі держави та інновацій.

Тема є **актуальною**, адже у зв'язку з активним розвитком інформаційних технологій та перспективами вступу України до ЄС, виникає питання розробки нових освітньо-педагогічних компетенцій.

Мета дослідження – аналіз інноваційних компетенцій в освітньо-педагогічній діяльності. **Об'єкт** дослідження – інновації в педагогічній діяльності. **Предмет** дослідження – освітньо-педагогічні компетенції, тенденції та процеси в інноваційному вимірі.

Зокрема, для ефективної педагогічної діяльності важливі такі компетенції, як дослідницька, комунікативна, управлінська, науково-педагогічна, етична тощо [5, с. 139].

На сьогодні в науково-педагогічній діяльності популярними стають стимулювання інноваційних методик викладання, наявність креативної складової, можливість вибору навчальних програм та дисциплін, демократизація навчання, синтез освіти і науки, зростання конкурентоспроможності ВНЗ, наявність наукових проєктів, академічна мобільність, нові освітні і наукові стандарти, університетська автономія тощо.

Важливими на сьогодні також залишається подальша інтеграція системи української освіти до європейського та світового освітнього і наукового простору, модернізація змісту навчального процесу, багаторівнева система

підготовки педагогів та постійне підвищення кваліфікації, підтримка престижності професії педагога тощо [5, с. 91].

На зміну авторитарній моделі навчання приходить гуманістична, яка забезпечує зовсім нові підходи до розуміння системи освіти: необхідною стає технологія особистісно-орієнтованого навчання. З'являються інноваційні методи викладання – абсолютно нові методи спілкування зі студентами, які базуються на діловому співробітництві.

Педагогу під час виховного процесу важливо мати такі навички як педагогічний гуманізм, емпатія, діалогізм. Отже, педагогічна діяльність – це не просто діяльність, а саме, – інноваційна діяльність, як особливий вид творчої діяльності, яка спрямована на оновлення системи освіти [5, с. 199].

Під час саме навчального процесу важливими є три види діяльності, а саме: **навчальна діяльність, квазіпрофесійна діяльність та навчально-професійна діяльність.** [3, с. 84].

Не менш важливими елементами в процесі навчання є креативна складова, рольові ігри, імпрровізація. Важливими стають **принципи дидактики** в контексті фундаменталізації освіти [3, с. 154].

В процесі навчально-виховної роботи також відіграють важливу роль такі змістові компоненти як фаховий, інтелектуальний, творчий, моральний, комунікативний, вольовий. Актуальною в даному контексті постає класифікація ключових компетентностей А. В. Хуторського, а саме: ціннісно-сміслова, загальнокультурна, навчально-пізнавальна, інформаційна, комунікативна, соціально-трудова, компетенція особистісного самовдосконалення тощо.

Важливим також є залучення викладачів та учнів до таких активностей, як соціально-педагогічна, економічна, художньо-естетична, екологічна, спортивно-оздоровча, інформаційна, дозвіллева [3, с. 338].

Як вже наголошувалося, переорієнтація системи вищої освіти у зв'язку з входженням України в європейський простір, потребує значного оновлення системи освіти, методології та методики навчально-виховного процесу, що

робить необхідним пошук нових організаційних форм та технологій навчання. У зв'язку з цим зростає роль педагога як генератора інноваційних ідей.

На сьогодні на основі досвіду понад 100 університетів з 16 країн-учасниць Болонського процесу з трьох категорій (інструментальні, міжособистісні і системні) відібрано 30 основних загальних компетенцій, серед яких важливими є технологічні уміння, лінгвістичні уміння, комунікативні компетенції та інші [3, с. 58].

Важливими педагогічними інструментами стають технології змішаного навчання (Blending learning), проєктні технології (Design technologies), технологія кейсів (Case-study), технологія навчання на основі сценаріїв (Scenario-Based Learning), технологія розвитку критичного мислення (Critical thinking), технологія навчання, що базується на подіях (Event-based learning), технологія BYOD (Bring Your Own Device – в перекладі «принеси свій власний пристрій»), технологія перевернутого навчання (Flipped classroom) [2, с. 17].

Під час взаємодії викладача з учнями або студентами виділяють такі інтерактивні форми взаємодії, як освітній тренінг, воркшоп, начальний практикум, круглий стіл, ділові ігри, дискусія, компроміс.

Не менш цікавими інноваційними формами проведення зустрічей або занять є **мультимедіа лекція, вебінар, чат-заняття, форум, коучинг-сесія.**

Цікавою альтернативою занять також стають дискусії, вирішення творчих задач, мозковий штурм, діалоги, консультації, розповіді [2, с. 112].

Студенти нового покоління очікують від сучасної системи освіти більшої незалежності, автономії та меншого авторитаризму. В сучасних умовах викладач стає порадиником, наставником, тренером, коучем.

Новітні педагогічні моделі передбачають індивідуальний підхід до кожного учня з метою виховання особистості з визначеними заздалегідь якостями [2, с. 90].

Виділяють такі основні етапи розвитку технологій навчання: традиційний вид навчання (1940-1950 рр.), програмований вид навчання (1950-1960 рр.),

проблемний вид навчання (1970-середина 1990-х рр.) та інтерактивний вид навчання (середина 1990-х років-теперішній час) [2, с. 5].

Інноваційна педагогічна діяльність викладача представляє собою комплексну багатофункціональну творчу діяльність, що спрямована на розвиток інноваційної особистості студента. Важливими стають сучасний стиль мислення з креативністю, об'єктивністю, перспективністю, гнучкістю, динамізмом, концептуальністю тощо. Педагогічна інновація являє собою сукупність дидактичних, виховних, розвивальних інновацій.

Ще В. Сухомлинський наголошував: «Ми маємо справу з самим тяжким, безцінним, самим дорогим, що є у житті, – з людиною. Від нас, від нашого уміння, майстерності, творчості, мудрості залежить її життя, здоров'я, розум, характер, воля, громадянське та інтелектуальне обличчя, її місце та роль в житті, її щастя» [4, с. 4].

Отже, ключовими елементами успішного майбутнього випускників повинні бути *професіоналізм, педагогічна майстерність і педагогічне новаторство*.

Незамінними під час навчання стають кооперативне, інтерактивне, проектне навчання, використання дебатів, дискусій, рольових ігор, розвиток критичного мислення, моделювання різних життєвих та професійних ситуацій.

Цікавими та перспективними стають педагогіка з використанням інструментів штучного інтелекту, реляційна педагогіка, педагогіка турботи, мультимодальна педагогіка, підприємницька освіта, навчання на основі викликів.

Активно в педагогічній діяльності використовуються різні цифрові інструменти, такі як ментальні карти та карти знань, інструменти для візуалізації, віртуальні цифрові дошки [1, с. 17].

Цікавими та перспективними стають такі інноваційні техніки як **арт-технологія** (поєднання інтелектуального та художнього сприйняття світу) та **сторітелінг** (метод, який базується на використанні історій).

Незамінними залишаються такі методи як проведення мозкового штурму, використання кейс-методу, організація віртуальних екскурсій, створення віртуальних галерей і бібліотек тощо [1, с. 118].

Висновки. Отже, у зв'язку з активними глобалізаційними процесами та розвитком інформаційних технологій виникає необхідність розробки інноваційних педагогічних продуктів та методик. Кардинально змінюється процес навчання. Авторитарні методики навчання відходять в минуле. Педагог стає наставником, радником, коучем.

Література

1. Інноваційність розвитку вищої педагогічної освіти: від теорії до практики: колективна монографія. / За заг. ред. Л.Л. Хоружої. Київ: Видавництво Ліра-К, 2024. 232 с.
2. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти : монографія / за наук. ред. д. пед. н., проф. Л. З. Ребухи. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 143 с.
3. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / за ред. П. Ю. Сауха. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 444 с.
4. Колісник-Гуменюк Ю.І Методичні вказівки до вивчення модуля «Інноваційні та інтерактивні технології навчання»: наук. метод. розробка / Ю.І. Колісник-Гуменюк. – Львів. : ЛННЦПО, 2018. – 24 с
5. Стрілець С.І. Інновації у вищій педагогічній освіті: теорія і практика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів [2-ге вид. допов. і переробл.] – Чернігів : ФОП Лозовий В.М., 2015. – 544 с.